

[PDF udgave \(1320 KB\)](#)

Medlemmerne af Folketingets Europaudvalg og deres
stedfortrædere Bilag Journalnummer Kontor 1400.C.2-0EUK 17. november 2003

Med henblik på mødet i Folketingets Europaudvalg den 21. november 2003 -
dagsordenspunkt rådsmøde (konkurrenceevne) den 26.-27. november 2003 -
vedlægges Økonomi- og Erhvervsministeriets notat om de punkter, der forventes
optaget på dagsordenen fsva. indremarkedsdelen.

1. Forslag til Rådets forordning om EF-patentet - KOM(2000)412	2
2. Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om computer-implementerede opfinders patenterbarhed KOM (2002) 92	14
3. Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv på selskabsrettens område vedrørende overtagelsestilbud, KOM (2002) 534	21
4. Forslag til ændring af Rådets forordning (EØF) nr. 4064/89 om kontrol med fusioner og virksomhedsovertagelser. KOM(2002)711 endelig	29
5. Forslag til Rådets forordning om ændring af forordning (EF) nr. 40/94 om EF-varemærker, KOM(2002)767	38
6. Meddelelse fra EU-Kommissionen til Rådet, Europa-Parlamentet og det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg om enkle og papirløse rammer for told og handel (del af KOM(2003)452)	45
7. Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om anerkendelse af erhvervsmæssige kvalifikationer. KOM (2002)119 endelig udgave	49
8. Forslag til et femte motorkøretøjsforsikringsdirektiv (KOM(2002) 244 endelig)	55
9a. Integreret strategi for konkurrenceevne	74
9b. Rådskonklusioner om forbedring af den europæiske industris konkurrenceevne	75
10. Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets Forordning vedr. Registrering, Evaluering, Autorisation og Begrænsning af kemikalier (REACH), etablering af Det Europæiske Kemikalieagentur og ændringer i direktiv 1999/45/EF (om persistente organiske forbindelser) og Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 67/548/EØF med henblik på at tilpasse det til Europaparlamentets og Rådets forordning vedrørende registrering, evaluering, autorisation og begrænsning af kemikalier (stofdirektivet). COM(2003)644 final.....	79
11. Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om maskiner og om ændring af direktiv 95/16/EF KOM (2000) 899 endelig.....	99
12. Forslag til Rådets direktiv om indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes love og administrative bestemmelser om arbejder af ædle metaller.....	102
13. Rådskonklusioner om ligestilling indenfor erhvervspolitikken	103

1. Forslag til Rådets forordning om EF-patentet - KOM(2000)412

Resumé

Forordningsforslaget fra august 2000 tager sigte på at skabe et effektivt system til beskyttelse af patentrettigheder, som samtidigt er billigt og let tilgængeligt for brugerne af systemet. Det foreslås, at samtlige EU-medlemsstater skal være dækket af én patentansøgning. EF-patentsystemet skal i ansøgningsfasen bygge på det allerede eksisterende system etableret via Den Europæiske Patentkonvention (EPK). Det foreslås, at Den Europæiske Patentorganisation (EPO) skal udstede patenterne med umiddelbar virkning for samtlige EU-medlemsstater. Patenterne skal herefter foreligge i deres helhed på ét af de tre EPO-proceduresprog (fransk, tysk og engelsk), og patentkravene på alle tre EPO-sprog. Efter patentmeddelelsen skal patentet reguleres efter de regler, der fastsættes i forordningen.

Til blandt andet at afgøre spørgsmål om EF-patenternes gyldighed og krænkelse heraf, foreslår Kommissionen at oprette en ny retsinstans benævnt "EF-retten for intellektuel ejendomsret", som skal bestå af både førsteinstans- og appelafdelinger. Endelig foreslår Kommissionen, at samtlige gebyrer for EF-patenterne skal tilfalde EPO, til forskel fra i dag, hvor gebyrerne fra europæiske patenter deles mellem de nationale patentmyndigheder og EPO.

Vedtagelsen af forslaget medfører, at patentloven skal ændres. Herudover kræver forslaget om etablering af en enekompetent retsinstans en ændring af den danske retsplejelov. Da der er tale om suverænitetsafgivelse, skal proceduren i grundlovens § 20 iagttages.

På rådsmødet (Indre Marked, Forbruger og Turisme) den 30. og 31. maj 2001, blev der opnået enighed om en fælles strategi for det videre arbejde vedrørende sprogordningen, de nationale patentkontorers rolle, domstolssystemet og gebyrsystemet. Under rådsmøderne den 26. november og 20. december 2001 blev det forsøgt at opnå enighed om en præcisering af den fælles strategi fra maj 2001, hvilket dog ikke lykkedes. På rådsmødet den 21. maj 2002 var sagen på dagsordenen med henblik på at opnå enighed om en præcisering af den fælles strategi (common political approach) om de væsentligste elementer i forordningsforslaget, hvilket dog ikke lykkedes. Det blev samtidig slået fast, at intet er aftalt før der er enighed om alle elementerne i forslaget. På rådsmødet den 14. november 2002 drøftede landene de overordnede principper for domstolssystemet uden dog at nå til enighed herom. På rådsmødet den 26. november 2002 drøftede landene strategien for det videre arbejde. På rådsmødet den 3. marts 2003 blev der opnået politisk enighed (common political approach) om udformningen af sprogordningen, de nationale kontorers rolle, domstolssystemet og gebyrsystemet. Det græske formandskab udarbejdede med baggrund i den opnåede politiske enighed et revideret forordningsforslag. Forslaget er

gennemgået i hovedtræk i afsnit 1. *På rådsmødet den 22. september 2003 og den 10. november 2003 blev der alene afgivet en statusrapport.*

1. Baggrund og indhold

1.1. Baggrund

Kommissionen fremsatte den 1. august 2000 et forordningsforslag om EF-patentet, KOM(2000)412. Hjemmelen til forslaget er artikel 308 i Traktaten om Oprettelse af Det

Europæiske Fællesskab. Kravet til vedtagelse er enstemmighed.

Forordningsforslaget blev fremsendt til medlemsstaterne den 25. august 2000 og blev præsenteret af Kommissionen på rådsmødet (Indre Marked, Forbruger og Turisme) den 28. september 2000.

Forordningsforslaget var til drøftelse på rådsmøderne (Indre Marked, Forbruger og Turisme) den 30. november 2000, 12. marts 2001, 30.-31. maj 2001, 27. september, 26. november 2001, 20. december 2001, 1. marts 2002, 21. maj 2002, 14. november 2002 og den 26. november 2002. På rådsmødet den 30 og 31. maj 2001 blev der opnået enighed om iværksættelse af proceduren for ændring af Den Europæiske Patentkonvention. Derudover blev der vedtaget en fælles strategi (common approach) med en struktur for de kommende forhandlinger.

På rådsmødet den 3. marts 2003 blev der opnået politisk enighed (common political approach) om udformningen af sprogordningen, de nationale kontorers rolle, domstolssystemet og gebyrsystemet. Det græske formandskab udarbejdede med baggrund i den opnåede politiske enighed et revideret forordningsforslag. Forslaget er gennemgået i hovedtræk i afsnit 1.

1.2. Kommissionens oprindelige forslag

Kommissionens oprindelige forslag fra 2000 er udarbejdet på baggrund af henholdsvis Kommissionens grønbog om EF-patentet og det fremtidige europæiske patentsystem KOM(97)314 af 16. juni 1997 og opfølgningen på grønbogen KOM(99)42 af 5. februar 1999. Herudover danner Aftalen om EF-patenter (1989) baggrund for en del af forordningsforslagets bestemmelser.

Opnåelse af patentbeskyttelse kan i dag ske på to måder i Europa. Den ene måde er ved indlevering af en ansøgning til de nationale patentmyndigheder, hvorved der opnås et nationalt patent. Den anden mulighed er at søge om et europæisk patent via EPO, der forvalter EPK. Ansøgningen behandles og patentet udstedes centralt af EPO. I ansøgningen udpeger ansøgeren de medlemslande, som ansøgeren ønsker, at patentet skal have gyldighed i. Når et europæisk patent bliver meddelt, skal patentet i oversat form fremsendes til de udpegede nationale patentmyndigheder, og der skal betales et publiceringsgebyr. Sker dette inden for de fastsatte frister, bliver det europæiske patent gyldigt i det pågældende land, og har samme virkning og reguleres ud fra samme nationale regler som de "rene" nationale patenter. Retstvister afgøres af de nationale domstole med virkning for hvert enkelt land.

Det nuværende system er både langsommeligt og dyrt. Det er således væsentligt dyrere at få patent i Europa end i Japan og USA. Omkostningerne til at forsvare patentet mod

krænkelser, dvs. ved at anlægge retssager ved alle nationale domstole, kan endvidere være økonomisk uoverkommeligt for små og mellemstore virksomheder.

Formålet med forordningsforslaget er at etablere et effektivt og billigt EU-system med central udstedelse af patenter med umiddelbar virkning i medlemslandene og en central domstol. Sigtet med dette er at fremme den europæiske innovation og konkurrenceevne i forhold til især USA og Japan.

Enheds karakter

EF-patentet skal have enheds karakter, det vil sige, at det får samme virkning for hele EU under ét. Det kan ligeledes kun erklæres ugyldigt, begrænses, overdrages eller ophøre med virkning for hele området. Licens kan dog meddeles for de enkelte lande.

Regulering

I ansøgningsfasen vil patentansøgningen om et EF-patent være undergivet reglerne og procedurerne i EPK, dog med respekt af den gældende EU-ret. For at skabe mulighed for, at EPO kan behandle ansøgninger om EF-patenter, foreslås det, at Fællesskabet tiltræder EPK. EF-patentet vil efter meddelelsen være reguleret af forordningens bestemmelser.

Sprog

I det nuværende EPK-system skal patentet for at opnå gyldighed i de enkelte medlemsstater oversættes til medlemsstatens sprog. For at EF-patentet skal være økonomisk overkommeligt, foreslår Kommissionen indført et sprogeregime, som adskiller sig fra det, der findes i EPK-regi.

Når EF-patentet er meddelt på ét af EPO proceduresprogene (engelsk, tysk og fransk), skal kravene (den del af patentet, der fastlægger beskyttelsens omfang) ifølge forslaget oversættes til de to andre proceduresprog. EF-patentets gyldighed skal således ikke være afhængig af oversættelse af patentet eller dele deraf til samtlige nationale sprog.

Hvis der bliver anlagt sag mod en formodet krænker af et EF-patent, kan yderligere oversættelse dog blive nødvendig. Som udgangspunkt formodes en påstået patentkrænker, der ikke har haft adgang til patentteksten på det officielle sprog i den medlemsstat, hvor han har bopæl, ikke bevidst at have krænkede patentet. Der er således en formodning for god tro, medmindre ond tro kan bevises. For at beskytte patentkrænkeren i god tro, er det foreslået, at patenthaveren ikke kan få tilkendt erstatning for den periode, der ligger forud for patentkrænkerens modtagelse af en oversættelse af patentet.

Domstolssystemet

Ud fra argumentet om størst mulig retssikkerhed og ensartet retspraksis, samt under hensyntagen til hensigten med at skabe et effektivt og billigt patentsystem, foreslår Kommissionen, at der oprettes et centraliseret og specialiseret domstolssystem til behandling af patentsager. Kommissionen foreslår i forordningsforslaget, at der oprettes en ny retsinstans benævnt "EF-retten for intellektuel ejendomsret", som skal omfatte både førsteinstans- og appelafdelinger.

Domstolen skal have enekompetence til at pådømme spørgsmål vedrørende et EF-patents

gyldighed og krænkelse, og domstolen skal have mulighed for at nedlægge fogedforbud, tilkende erstatning m.m. Hvis en sag om et EF-patents gyldighed anlægges ved en national domstol, indebærer enekompetencen, at den nationale domstol skal erklære sig for inkompetent og afvise sagen. De nationale domstoles kompetence foreslås begrænset til sager vedrørende retten til patentet eller aftalte licenser.

Efter Nice-traktatens ikrafttræden den 1. februar 2003 er der med artikel 229a skabt hjemmel til, at Rådet ved enstemmighed kan vedtage bestemmelser med henblik på at tillægge EF-Domstolen kompetence til at afgøre tvister vedrørende anvendelsen af retsakter om enerettigheder, herunder patenter. Yderligere følger det af bestemmelsen, at de nationale forfatningsmæssige procedurer vil skulle følges til vedtagelsen af disse bestemmelser.

Før Rådet kan træffe endelig beslutning om domstolssystemet, kræves der et formelt forslag med hjemmel i Nice-traktatens art. 229a.

Gebyrer

Kommissionen har foreslået i forordningsforslaget, at de årsgebyrer, som skal betales for, at patentet vedbliver at være i kraft, udelukkende tilfalder EPO. Dette er nyt i forhold til i dag, hvor indtægterne i forbindelse med europæisk patentbeskyttelse deles ligeligt mellem det pågældende land og EPO.

I den fælles strategi fra rådsmødet den 30. og 31. maj blev det imidlertid vedtaget, at en vis procentdel af årsgebyrerne for EF-patentet skal tilfalde de nationale kontorer, således at de nationale kontorer forsat kan udøve innovationsfremmende aktiviteter i nærområderne.

Nationale kontorers rolle

Kommissionens forslag indrager ikke de nationale kontorer i arbejdet med EF-patentet. Det er vedtaget i den fælles strategi af 31. maj 2001, at de nationale kontorer skal indtage en væsentlig rolle i arbejdet med EF-patentet, herunder at udføre nyhedsundersøgelse (dvs. undersøge om en opfindelse er ny i forhold til kendt teknik). Et sådant arbejde forudsætter overholdelse af fastsatte fælles kvalitetsstandarder.

1.3. Det reviderede forordningsforslag og ”common political approach”

På rådsmødet den 3. marts 2003 (konkurrenceevne) blev der opnået enighed (common political approach) om et kompromisforslag, der bygger videre på den fælles strategi, der blev vedtaget på rådsmødet (Indre marked, Forbruger og Turisme) den 30. og 31. maj 2001. Den fælles politiske linje indeholder løsningsmodeller vedrørende domstolssystemet, sprogspørgsmålet, de nationale kontorers rolle og gebyrer. Det græske formandskab udarbejdede på baggrund af den politiske aftale fra 3. marts 2003 et revideret forslag til Forordning om EF-patent. Indholdet af det reviderede forslag og ”common

political approach” fra 3. marts 2003 er i hovedtræk, som følger:

Domstolssystemet

1. instansen og 2. instansen er central. Dommerne udnævnes ved enstemmig beslutning i Rådet. Tekniske eksperter bistår dommerne i sagsbehandlingen.

Retssproget for domstolen er sagsøgtens nationale sprog. Hvis domstolen finder, at anvendelse af dette sprog forhindrer en part i på betryggende vis at føre sin sag for domstolen, kan domstolen vælge et andet officielt EU-sprog som retssprog. Parterne kan med EF-patentrettens samtykke også vælge et andet af EU's officielle sprog som processprog. Procedure for EF-patentretten skal som udgangspunkt ske centralt ved Retten i Første Instans' sæde, men EF-patentretten har også mulighed for at sætte retten lokalt i de enkelte medlemslande.

EF-patentretten skal oprettes senest i 2010. Hver medlemsstat skal udpege et begrænset antal nationale retter, der i mellemtiden skal have kompetence til at pådømme sager om EF-patentet, jf. art. 53a-i.

Sprog/oversættelsesspørgsmålet, art 24(a) og (b)

Sprogordningen følger indtil meddelelse af patentet ordningen i EPO. Det vil

fragsat. Søgningsansøgning skal indleveres og ansøgning på et enkelt, officielt EU-sprog, skal ansøger samtidig indlevere en oversættelse til et EPO-sprog. I givet fald vil omkostningerne til oversættelse blive refunderet af systemet (mutualisation of costs). Ved meddelelse af patentet skal ansøger oversætte patentkravene til alle officielle EU-sprog. De enkelte medlemslande kan dog beslutte, at patentkravene ikke skal oversættes til deres sprog.

Art 24a (3) fastsætter en frist på 2 år efter meddelelestedspunktet til at indlevere oversættelserne til EPO. Art. 24b (1) bestemmer, at manglende indlevering af oversættelserne medfører patentets ophør. I overensstemmelse med art 24b (2) kan ansøger konvertere sit EF-patent til et europæisk patent inden udløbet af 2 års fristen i art. 24a(3).

De nationale kontorerers rolle

EF-patentansøgninger skal kunne indleveres hos de nationale kontorer. Ansøgere kan dog frit vælge at indlevere ansøgninger direkte til EPO. På vegne af EPO og på anmodning fra ansøger kan nationale kontorer i medlemslande, der ikke har et EPO-sprog som officielt sprog, udføre nyhedsundersøgelser for EPO. Medlemslande, der har et EPO-sprog som nationalt sprog, og som i dag udfører arbejde for EPO, kan udføre arbejde med nyhedsundersøgelser for EPO. Derudover skal de nationale kontorer spille en rolle i forhold til videnformidling.

Gebyrer

Årsgebyrerne for EF-patentet fordeles med 50% til EPO og 50% til medlemslandenes patentkontorer. Patentkontorerens andel fordeles mellem disse efter en distributionsnøgle,

der fastsættes af Rådet. Distributionsnøglen skal baseres på en vifte af rimelige og relevante kriterier. Kriterierne bør afspejle patentaktiviteter og markedets størrelse.

Revisionsklausul

Fem år efter meddelelse af det første EF-patent vil Kommissionen fremlægge en rapport om EF-patentsystemets funktion, hvori Kommissionen vil foreslå eventuelle nødvendige ændringer.

Af andre centrale ændringer i forhold til Kommissionens forordningsforslag kan fremhæves:

Meddelelse af tvangslicenser

Det reviderede forslag til forordning lader det stå åbent, om Kommissionen eller EF-patentretten skal have kompetence til at meddele tvangslicenser, art. 21-22.

Genoprettelse af rettigheder

Forslagets art. 27a åbner mulighed for, at der kan ske genoprettelse af patentrettigheder, der er gået tabt på grund af fristoverskridelser. En mulighed der tillige eksisterer i dansk patentret.

Begrænsning af patentets beskyttelsesomfang

Art. 29a gør det muligt for patenthaver administrativt via EPO at få begrænset patentets beskyttelsesomfang.

Foreløbige retsmidler

Forslaget indeholder en mere detaljeret beskrivelse af de foreløbige retsmidler, der er til rådighed for EF-patentretten i sager om krænkelse af patenter, art. 42.

Krav på skadeserstatning, art. 44(3)

Efter forslaget art. 44(3) formodes en påstået krænker ikke at have haft kendskab til patentets eksistens, medmindre enten hele patentteksten eller patentkravene er oversat til sproget i det EU-land, hvor krænkeren er bosiddende.

2. Europa-Parlamentets holdning

Europa-Parlamentets holdning forelå den 10. april 2002. Europa-Parlamentet godkendte Kommissionens forslag med ændringer (18 stk.).

Hovedelementerne i Europa-Parlamentets udtalelse er, at 1) sprogordningen bør være lig den, der finder anvendelse for EF-varemærket (engelsk, tysk, fransk, spansk og italiensk), 2) der bør tildeles de nationale patentmyndigheder en rolle i relation til behandlingen af ansøgninger om EF-patenter, 3) nationale domstole med erfaring i patentsager bør være 1. instans domstole i sagsmål vedrørende EF-patentet, og 2. instansen skal være

en central EF-domstol og 4) en vis del af gebyrindtægterne for EF-patentet skal tilfalde de nationale patentmyndigheder til finansiering af videnformidlingsaktiviteter.

3. Nærheds- og proportionalitetsprincippet

Kommissionen vurderer, at målene om at fremme innovationen og væksten i Det Europæiske Fællesskab, samt at give fremstilling og distribution af patenterede opfindelser EF-dimensioner, bedst opnås via en forordning. Kommissionen henviser til, at de opstillede mål ikke kan opfyldes af medlemslandene hverken hver for sig eller samlet, hvorfor de som følge af deres grænseoverskridende virkninger skal gennemføres på EF-plan.

Kommissionen henviser ligeledes til, at Domstolen har fastslået, at der ikke kan indføres intellektuelle ejendomsrettigheder på EF-plan gennem en harmonisering af de nationale lovgivninger.

I betragtning af rettighedernes enhedskarakter mener Kommissionen, at systemets iværksættelse ikke kan overlades til medlemslandenes skøn. Den foreslåede retsakt, en forordning, begrænser sig ifølge Kommissionen således til det minimum, der er nødvendig for at nå de tilstræbte mål, og går ikke længere end nødvendigt.

Kommissionens forslag indebærer en høj grad af centralisering ved behandlingen af patentansøgninger i Europa. Som påpeget af Kommissionen kan de betydelige positive følger af et fælles patentsystem imidlertid ikke opnås uden indførelse af et centraliseret patentsystem reguleret ved forordning.

Det er derfor regeringens vurdering, at Kommissionens forslag er i overensstemmelse med nærheds- og proportionalitetsprincippet.

4. Gældende dansk ret

Reglerne om patenter findes i lovebekendtgørelse nr. 781 af 30. august 2001. Herudover findes bekendtgørelse nr. 6 af 6. januar 2003 om patenter og supplerende beskyttelsescertifikater. Danmark har tillige ratificeret Den Europæiske Patentkonvention.

5. Høring

Kommissionens oprindelige forslag har været sendt i høring i august 2000 hos følgende organisationer: Advokatrådet, Akademiet for de Tekniske Videnskaber, Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, Danmarks Tekniske Universitet, Dansk Arbejdsgiverforening, Dansk Forening for Industriel Retsbeskyttelse, Dansk Forening for Industriens Patent- og Varemærkespecialister (DIP), Dansk Forening til Fremme af Opfindelser (DaFFO), Dansk Handel & Service, Dansk Industri (DI), Dansk Patent- og Varemærkekonsulentforening af 1953, Dansk Teknologisk Institut, De Danske Patentagenters Forening (Patentagentforeningen), Det Danske Handelskammer, Formanden for Det Rådgivende Udvalg for Industriel Ejendomsret, professor dr. jur. Mogens Koktvedgaard, Håndværksrådet, Ingeniørforbundet i Danmark, Ingeniørforeningen i Danmark,

Landbrugsrådet, Landsorganisationen i Danmark, LEGO Holding A/S, LIF Lægemiddelindustriforeningen, Løvens Kemiske Fabrik, Novo Nordisk A/S og Teknologirådet.

De danske standpunkter vedrørende sprogordningen, Fællesskabets tiltrædelse til EPK, domstolsspørgsmålet, de nationale kontorers rolle og gebyrspørgsmålet blev endvidere den 12. september 2001 forelagt og koordineret med Specialudvalget for Tekniske Handelshindringer for Industrivarer.

Der er modtaget høringssvar fra følgende:

Dansk Patent- og Varemærkekonsulentforening af 1953, Dansk Forening for Industriens Patent- og Varemærkespecialister, Formanden for Det Rådgivende Udvalg, professor, dr. jur. Mogens Koktvedgaard, Landsbrugsrådet, LEGO Holding A/S, LIF Lægemiddelindustriforeningen, Dansk Industri, Patentagentforeningen, Løvens Kemiske Fabrik, Dansk Forening til Fremme af Opfindelser, Novo Nordisk A/S, Dansk Forening for Industriel Retsbeskyttelse, Advokatrådet og Håndværksrådet.

De fremkomne høringssvar kan opdeles på følgende måde:

Enheds karakter

LEGO Holding A/S anfører, at det formentlig er den eneste rigtige løsning med en enheds karakter, hvorefter et patent, såfremt det bortfalder, bortfalder for hele Fællesskabets område. Dette kan dog tænkes at få den effekt, at man udtager nationale patenter eller et europæisk patent, idet man ikke nødvendigvis mister sin ret i alle lande gennem disse systemer. Håndværksrådet, Advokatrådet, Dansk Forening for Industriel Retsbeskyttelse, DIP, DaFFO, Patentagentforeningen, DI, og LEGO Holding A/S støtter, at der indføres et enhedspatent.

Sprog

DIP og LIF er positive overfor ethvert tiltag, der kan nedsætte omkostningerne til patentering og kan tilslutte sig forslaget, men LIF og Novo Nordisk A/S så allerhelst, at behandlingssproget blev engelsk, og at der kun skal ske oversættelse i tilfælde af krænkelse. DI har efterfølgende udtalt sig positivt overfor en ét-sprogløsning. Patentagentforeningen

kan tilslutte sig sprogløsningen, såfremt muligheden for at opnå erstatning gøres betinget af det objektive kriterium, at der foreligger en oversættelse af hele patentskriftet til dansk. DaFFO finder, at alle EF-patenter skal findes på minimum engelsk, og såfremt de findes på fransk eller tysk, bør Kommissionen gives fuldmagt til at oversætte patentet til engelsk. Betaling for dette skal dækkes af Kommissionen som en serviceydelse. Håndværksrådet er betænkelig ved, at der kun skal ske oversættelse af patentkravene til engelsk, tysk og fransk. Advokatrådet finder det betænkeligt ud fra et retssikkerhedssynspunkt at indføre et patentsystem med rettigheder, der har virkning for Danmark, uden at en fuldstændig oversættelse af patenterne er obligatorisk.

Domstolssystemet

DIP anfører, at det er afgørende, at der etableres et retssystem, der sikrer en hurtig, effektiv og ensartet behandling af patentsager ved domstolene, og tilslutter sig gennemførelse af det

domstolssystem, der er foreslået i forordningsforslaget. DI, Håndværksrådet og DaFFO giver udtryk for samme holdning. LIF og Novo Nordisk A/S er tillige tilhænger af, at både 1. og 2. instansretterne bliver europæiske, men mener at 1. instansretterne bør kunne sættes nationalt.

Professor, dr. jur Mogens Koktvedgaard anfører, at et fælles domstolssystem vil skabe den fornødne retssikkerhed, men sætter spørgsmålstegn ved nødvendigheden af at oprette en speciel domstol til behandling af patentsager. Patentagentforeningen finder, at bevarelse af et nationalt retssystem i første instans er af afgørende betydning ved behandlingen af krænkelsspørgsmål, men kan tilslutte sig, at der oprettes en overnational appelinstans.

Dansk Forening for Industriel Retsbeskyttelse anfører, at domstolen bør have en høj grad af lokal tilstedeværelse, særligt i relation til midlertidige retsskridt og første instans. Dansk skal kunne anvendes som retssprog. Den lokale tilstedeværelse og anvendelsen af dansk vil efter foreningens opfattelse sikre en nærhed mellem danske sagsøgte og domstolen og dels sikre, at der i Danmark vil kunne opretholdes lokal kompetence hos dommere, advokater og patentagenter. Advokatrådet mener, at det foreslåede system er forbundet med betydelige praktiske, sprogmæssige og omkostningsmæssige gener, navnlig for personer og små og mellemstore virksomheder. Rådet er af den opfattelse, at fogedrets- og førsteinstansbehandlingen skal være henlagt til de nationale domstole, og at alene appelinstansen skal være central.

Gebyrer

DIP og Novo Nordisk A/S anfører, at det er nødvendigt at bevare de nationale patentmyndigheder, hvorfor en del af afgifterne fra EF-patentet bør tilfalde disse, og taler desuden for, at EPO uddelegerer nogle af sine opgaver til de nationale patentmyndigheder. Håndværksrådet finder, at det er vigtigt, at de samlede gebyrer for opretholdelse af et EF-patent bliver de samme som for et europæisk patent, således at der ikke geografisk set bliver registreret flere patenter end nødvendigt.

Øvrige forhold

Provisorisk beskyttelse (beskyttelse også for tiden før patentmeddelelsen):

DIP og LIF anfører, at provisorisk beskyttelse ikke skal være afhængig af, at krænkeren har modtaget en oversættelse af patentet, men mener at det bør være tilstrækkeligt, at der er indleveret en oversættelse til den nationale patentmyndighed eller EPO.

Patentagentforeningen mener, at erstatning for krænkelse bør gøres betinget af, at der foreligger en oversættelse af kravene til dansk, og at det skal præciseres, at provisorisk beskyttelse bortfalder, med mindre der foreligger en oversættelse af hele patentskriftet (beskrivelse og krav) til dansk i forbindelse med udstedelsen af EF-patentet. LEGO Holding

A/S mener ikke, at reglerne om provisorisk beskyttelse og erstatning er hensigtsmæssige og mener, at krænkeren som et minimum bør tillægge sig en eventuel berigelse, men så helst at reglen udgik. Novo Nordisk A/S er af den opfattelse, at reglerne i EPK om provisorisk beskyttelse bør finde anvendelse i stedet for de foreslåede.

Foreløbige foranstaltninger (fogedforbud):

DIP anfører, at en EF-patentdomstol skal kunne håndtere midlertidige foranstaltninger hurtigt og effektivt, og at det kunne være ønskeligt med en harmonisering af reglerne om bevissikring. Professor, dr. jur Mogens Koktvedgaard, LEGO Holding A/S og LIF efterlyser

klarere regler vedrørende fogedforbud.

Sammenhæng med Bioteknologidirektivet:

Landbrugsrådet anfører, at det ikke fremgår af forordningsforslaget, i hvilket omfang det får betydning for bioteknologidirektivet, herunder de nationale ordninger om "farmers privilege".

Kommissionens adgang til at intervenere og meddele tvangslicens:

LEGO Holding A/S anfører, at Kommissionens adgang til at intervenere synes meget vid, og at reglerne om tvangslicensmeddelelse er meget vidtgående og bredt formuleret. Novo Nordisk A/S er af den opfattelse, at meddelelse af tvangslicens ikke skal henhøre under Kommissionens kompetence, med derimod domstolens. Det samme gør sig gældende for så vidt angår fastsættelse af licensafgifter.

Samordning med nationale patenter og patenter udstedt af EPO:

Patentagentforeningen finder, at det er afgørende, at nationale patenter, patenter meddelt af EPO og EF-patenter medfører samme retsvirkninger. Novo Nordisk A/S mener, at de eksisterende muligheder for patentbeskyttelse skal bevares, herunder at det skal være muligt at konvertere en ansøgning om EF-patent til en ansøgning om nationalt patent i de lande, hvor det er muligt at opnå beskyttelse.

Ugyldighedssager ved den centrale domstol og indsigelsessag ved EPO:

Løvens Kemiske Fabrik finder det uholdbart, hvis der skal være mulighed for at føre en ugyldighedssag ved den centrale domstol samtidig med, at der føres en indsigelsessag ved EPO. Desuden ønsker de, at der blev indsat yderligere en ugyldighedsgrund, således at patentkravenes omfang også skal kunne tages op til revision af den centrale domstol.

Det græske formandskabs forslag til forordning blev den 6. maj 2003 sendt i skriftlig høring i specialudvalget for vækst og konkurrenceevne. Der er modtaget høringssvar fra følgende: Interesseorganisationen HTS-I, LEO Pharma, LIF Lægemiddelindustriforeningen og Novo Nordisk A/S.

HTS-I er af den opfattelse, at oversættelse af patentkravene gør patentet for dyrt. HTS-I finder, at oversættelse til alle fællesskabssprog bør begrænses til krænkelssager. HTS-I finder videre, at førsteinstansretterne bør kunne sættes lokalt i de enkelte medlemslande. Endelig finder HTS-I, at der bør være mulighed for at konvertere en EF-patentansøgning, der ikke kan fremmes til meddelelse af EF-patent, til en national ansøgning i de lande, hvor patent kan opnås.

LEO Pharma anfører, at det bør fremgå af forordningen, om en appelsag ved EPO har opsættende virkning på en krænkelssag ført ved EF-patentretten.

EPO Pharma finder, at EF-patentretten i art. 28 bør gives mulighed for at fastlægge patentkravets omfang, idet dette spørgsmål ellers vil blive endeligt afgjort af Examining Division ved EPO.

LIF og Novo Nordisk A/S finder, at artikel 9b1 om tilladelsen til forberedende handlinger med henblik på opnåelse af markedsføringstilladelse, bør udgå. LIF og Novo Nordisk anfører, at bestemmelsen kun bør opretholdes, såfremt dette sker i sammenhæng med indførelse af regler om 10 års databeskyttelse for lægemidler i hele EU. LIF og Novo Nordisk A/S anfører, at der af hensyn til retssikkerheden for tredjemand bør indføres en frist på 1 år i artikel 27a stk. 1 om genoprettelse af tabte rettigheder. LIF og Novo Nordisk A/S anfører videre, det ikke bør være en ugyldighedsgrund jf. art 28,1e, at en patenthaver ikke er berettiget til patentet.

Advokatrådet har efterfølgende afgivet svar i relation til det reviderede forordningsforslag. Advokatrådet hæfter sig ved, at retssproget vil være det nationale sprog i den medlemsstat, hvor den sagsøgte person eller virksomhed har hjemting. Advokatrådet tilføjer, at dette ikke i sig selv løser de retssikkerhedsmæssige betænkeligheder, der som tidligere påpeget af Advokatrådet kan være forbundet med, at især små og mellemstore virksomheder, skal give møde ved en central domstol. Advokatrådet har imidlertid bemærket, at der i forordningsforslaget er hjemmel til, at domstolen vil kunne sættes i andre medlemsstater i EU end Luxembourg. På den baggrund finder Advokatrådet, at de betænkeligheder, som rådet tidligere har anført, i væsentligt omfang vil kunne imødekommes, såfremt det ved udformningen af domstolens statutter og procesreglement sikres, at det i sager vedrørende foreløbige retsmidler bliver hovedreglen, at retten, når parter og vidner skal afhøres og sagen skal procederes, sættes i den medlemsstat, hvor sagsøgte har hjemting. Det er endelig rådets forventning, at der i de egentlige retssager åbnes mulighed for at sætte retten lokalt, når hensynet til sagsøgte efter domstolens opfattelse tilsiger dette.

6. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser

Vedtagelse af forslaget medfører, at patentloven skal ændres. Herudover vil forslaget om etablering af en enkompetent retsinstant kunne indebære en ændring af retsplejeloven.

Forslagets bestemmelser om gebyrer vil kunne få konsekvenser for de nationale patentmyndigheders økonomiske grundlag. Der forventes dog ingen statsfinansielle konsekvenser, da Patent- og Varemærkestyrelsen er en selvfinansierende statsvirksomhed.

En fremtidig dansk tilslutning til oprettelsen af en central domstol vil endelig kræve anvendelse af grundlovens § 20.

7. Samfundsøkonomiske konsekvenser

En billigere europæisk patentbeskyttelse vil særligt komme små og mellemstore virksomheder til gode, og det skønnes, at et EF-patent vil have en gavnlig effekt på innovationen. Det vil styrke europæiske virksomheders konkurrenceevne, og en positiv effekt på samfundsøkonomien forudses.

8. Tidligere forelæggelse for Folketinget

Sagen har været forelagt Europaudvalget den 21. september 2001 og den 23. november 2001 (særligt ordførermøde pga. folketingsvalget) til forhandlingsoplæg forud for rådsmøderne (Indre Marked, Forbruger og Turisme) den 27. september 2001 og 26. november 2001. Sagen har været forelagt til orientering den 17. december 2001 forud for ekstraordinært rådsmøde (Indre Marked) den 20. december 2001, den 22. februar 2002 forud for rådsmødet (Indre Marked, Forbruger og Turisme) den 1. marts 2002, den 17. maj 2002 forud for rådsmødet (Indre Marked, Forbruger og Turisme) den 21. maj 2002, den 8. november 2002 forud for rådsmødet (Konkurrenceevne) den 14. november 2002, den 22. november 2002 forud for rådsmødet (Konkurrenceevne) den 26. november 2000, den 28. februar 2003 forud for rådsmødet (Konkurrenceevne) den 3. marts 2003, den 19. september 2003 forud for rådsmødet (Konkurrenceevne) den 22. september 2003 og den 7. november 2003 forud for rådsmødet (Konkurrenceevne) den 10. november. Notat er senest fremsendt den 30. oktober 2003.

2. Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om computer-implementerede opfinders patenterbarhed KOM (2002) 92

Revideret notat. Ændringerne er markeret med kursiv.

Resumé

Kommissionen har fremlagt et direktivforslag vedrørende harmonisering af reglerne for patentering af computer-implementerede opfindelser, KOM (2002) 92. Forslaget tager sigte på at skabe retningslinier for, under hvilke betingelser der kan opnås patent på sådanne opfindelser.

Vedtagelsen af direktivforslaget vil medføre ændringer i den danske patentlov.

1. Baggrund og indhold

Kommissionen fremsatte den 20. februar 2002 direktivforslaget om computer-implementerede opfinders patenterbarhed. Hjemmelen til forslaget er artikel 95 i Traktaten om Oprettelse af Det Europæiske Fællesskab, og kravet til vedtagelse er kvalificeret flertal efter metoden om fælles beslutningstagen, jf. Traktatens artikel 251.

Direktivforslaget vedrører harmonisering af reglerne for patentering af softwareopfindelser og definerer, hvornår en softwareopfindelse kan patenteres.

Baggrunden for forslaget er, at den nuværende retstilstand vedrørende patentbeskyttelse af computer-implementerede opfindelser er uklar. I henhold til ordlyden i den Europæiske Patentkonvention og medlemsstaternes patentlove er det ikke muligt at få patent på computerprogrammer "som sådan". Dog er computer-implementerede opfindelser ikke udelukket fra patentering, og den Europæiske Patentorganisation og de nationale patentmyndigheder har som følge heraf udstedt patenter på et stort antal computer-implementerede opfindelser. Praksis har dog udviklet sig forskelligt i de enkelte medlemslande og den Europæiske Patentorganisation.

Formålet med forslaget er at skabe en klar retstilstand i EU for, i hvilket omfang software kan patenteres, samtidig med at der skabes et incitament til investering og innovation i den europæiske industri.

Software kan forenklet beskrives som edb-programmer, der indgår i næsten alt fra computere til kaffemaskiner og medicinsk udstyr. Et patent beskytter indehaveren mod andres kommercielle udnyttelse af hans opfindelse. En patentret giver til gengæld ikke indehaveren ret til at udnytte opfindelsen, hvis udnyttelsen er i strid med andre love og regler i samfundet.

Direktivforslaget opstiller en række krav til en softwareopfindelse, for at den kan patenteres:

Opfindelsen skal være ny, kunne anvendes industrielt (det vil sige, at opfindelsen har en

praktisk anvendelsesmulighed) og have opfindeshøjde (det vil sige at den skal adskille sig væsentligt fra, hvad der allerede er kendt).

En softwareopfindelse skal yde et teknisk bidrag, for at have opfindeshøjde. Det tekniske bidrag er defineret som forskellen mellem det, der søges patent på og det aktuelle tekniske niveau i samfundet.

I forslaget er det fastsat, at der kan ansøges om patent på en softwareopfindelse, der enten er en programmeret computer eller lignende maskine (dvs. man ser computer/hardware og software som et samlet produkt) eller en proces, der udføres af maskinen. Som eksempel på et tilfælde, hvor software kan patenteres, kan nævnes et computerstyret røntgenapparat.

Kommissionen har i sit forslag valgt at indskrænke området for patentering af software i forhold til den Europæiske Patentorganisations og visse medlemsstaters praksis på området. Efter direktivforslaget er det således ikke muligt at opnå patent gennem patentkrav, der vedrører softwaren i sig selv eller softwaren lagt på f.eks. en disk. Dette tiltag er foretaget med henblik på at præcisere, at det ikke er muligt at få patent på et computerprogram ”som sådan”.

Formandskabet har fremlagt et kompromisforslag, hvor der til betingelserne for patenterbarhed er tilføjet en bestemmelse om, at en computer-implementeret opfindelse ikke yder et teknisk bidrag blot som følge af, at den gør brug af en computer eller anden maskine. Opfindelser såsom computerprogrammer, der implementerer forretnings-, matematiske eller andre metoder, og som ikke resulterer i nogen teknisk effekt (udover den normale tekniske interaktion mellem en computer og et program), anses ikke for patenterbare.

Af kompromisforslaget fremgår tillige, at et patentkrav på et computerprogram, enten alene eller lagret på f.eks. en disk, ikke skal tillades, med mindre det vedrører et produkt eller en proces, der i sig selv udgør en patenterbar opfindelse, jf. artikel 5. Herved bibeholdes status quo i forhold til en række medlemsstaters og den Europæiske Patentorganisations praksis.

Direktiverne om retlig beskyttelse af edb-programmer ved ophavsret, bestemmelser om halvlederens topografi samt varemærker berøres ikke af direktivforslaget.

Kommissionen vil overvåge direktivforslagets indvirkning på innovation og konkurrence samt aflægge statusrapport til Europa-Parlamentet senest 3 år efter direktivets ikrafttræden.

2. Europa-Parlamentets holdning

Direktivforslaget har været behandlet i Udvalget om Retlige Anliggender og Det Indre Marked (JURI), Udvalget om Industripolitik, Eksterne Økonomiske Forbindelser, Forskning og Energi (ITRE) og Udvalget om Kultur, Ungdom, Uddannelse, Medier og Sport (CULT). CULT og ITRE fremlagde henholdsvis 22. januar 2003 og 21. februar 2003 en udtalelse til direktivforslaget. JURI fremlagde 18. juni 2003 en betænkning om direktivforslaget, som indeholdt en række ændringsforslag. Betænkningerne er generelt positive overfor hensigten, om at harmonisere reglerne for patentering af computer-implementerede opfindelser, men ønsker ændringer på en række punkter.

Europa Parlamentet vedtog den 24. september 2003 en række ændringsforslag

til direktivforslaget, på baggrund af udvalgsbehandlingen.

Der er i ændringsforslagene ændringer af både teknisk og indholdsmæssig karakter. En nærmere gennemgang af ændringerne vil blive fremsendt i særskilt notat før Europaudvalgsmødet.D

3. Nærheds- og proportionalitets princippet

Kommissionen mener, at der er behov for at harmonisere reglerne for patentering af softwareopfindelser for at undgå en individuel udvikling i retstilstanden i de forskellige EU-lande, herunder en udvidelse af det patenterbare område.

Kommissionen vurderer, at forslaget er i overensstemmelse med subsidiaritetsprincippet, fordi formålet ikke kan gennemføres på nationalt plan. Kommissionen mener endvidere, at de midler, der tages i brug, står i rimeligt forhold til målene.

Regeringen er umiddelbart enig heri.

4. Gældende dansk ret

De forskrifter, som finder anvendelse på området for beskyttelse af software, er lov om ophavsret, jf. lovbekendtgørelse nr. 706 af 29. september 1998. Herudover finder patentloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 781 af 30. august 2001, anvendelse.

Den danske patentlov er udformet i overensstemmelse med den Europæiske Patentkonvention (EPK), og jf. disse regler er det ikke muligt at patentere opfindelser, der alene udgør programmer for datamaskiner. Praksis på området er, at det er muligt at patentere software, hvis opfindelsen opfylder de almindelige betingelser for patentering. Hvis en softwareopfindelse anvendes til at løse et teknisk problem på en ny måde og adskiller sig væsentligt fra allerede kendte anvendelser, er der tale om en patenterbar opfindelse. Derimod kan software, som udelukkende bruges til f.eks. tekstbehandling, ikke patenteres, fordi denne proces ikke anses som værende teknisk.

Software beskyttes udtrykkeligt i henhold til ophavsretslovens § 1, stk. 3. Det der beskyttes via ophavsretten, er selve kildekoden (dvs. koden til programmet i dens konkrete udformning), og ikke den bagvedliggende idé. Ophavsretten opstår uden registrering. Patentretten beskytter derimod selve ideen, som har resulteret i en konkret opfindelse - og som er knyttet til anvendelsen. Patentretten opnås ved registrering.

5. Høring

Følgende organisationer er ved skrivelse af 14. marts 2002 blevet hørt vedrørende direktivforslaget om computer-implementerede opfinders patenterbarhed:

Advokatrådet, Akademiet for de Tekniske Videnskaber, Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, Bech, Bruun & Dragsted, Budde, Schou & Ostenfeld A/S, Chas. Hude A/S, Danmarks Tekniske Universitet, Dansk Arbejdsgiverforening, Dansk Dataforening, Dansk Forening for Industriel Retsbeskyttelse, Dansk Forening for Industriens Patent- og Varemærkespecialister, Dansk Forening til Fremme af Opfindelser, Dansk Handel & Service, Dansk Industri, ITEK, Dansk Patent- og Varemærkekonsulentforening af 1953,

Dansk Teknologisk Institut, De Danske Patentagenters Forening, Det Danske Handelskammer, Det Rådgivende Udvalg for Industriel Ejendomsret, DKUUG & KLID, DTI Innovation, Elektronikindustrien, FDIH, Forbrugerrådet, Foreningen af Kommercielle Danske Internet Sites, Giersing & Stelling Patentbureau A/S, Hofman-Bang Zacco A/S, Håndværksrådet, Ingeniørforeningen i Danmark, Ingeniørforbundet i Danmark, Internationalt Patentbureau, IT-Brancheforeningen, Landbrugsrådet, Landsorganisationen i Danmark, Larsen og Birkeholm A/S, LEGO System A/S, Linds Patentbureau, Patentagentforeningen, Patentgruppen ApS, Patrade A/S, Per Jacobsens Patentbureau, Plougmann & Vingtoft A/S, PROSA, PSI Patent, SSLUG, Sandel, Løje & Wallberg, Sparre Software, Sø- og Handelsretten, Teknologirådet, Torben S. Petersen Patentbureau.

Heraf har følgende organisationer haft bemærkninger til direktivforslaget:

Advokatrådet, Dansk Dataforening, Dansk Forening for Industriel Retsbeskyttelse, Dansk Forening for Industriens Patent- og Varemærkespecialister, Dansk Forening til Fremme af Opfindelser, Dansk Handel & Service, Dansk Industri, ITEK, Dansk Patent- og Varemærkekonsulentforening af 1953, De Danske Patentagenters Forening, Det Danske Handelskammer, Det Rådgivende Udvalg for Industriel Ejendomsret, DKUUG, Giersing & Stelling Patentbureau A/S, Håndværksrådet, IT-Brancheforeningen, KLID, Konkurrencestyrelsen, Patentgruppen ApS, SSLUG, Sparre Software.

Generelle bemærkninger til direktivforslaget

Dansk Handel & Service, Dansk Forening for Industriel Retsbeskyttelse, DaFFo, DI og ITEK, Giersing & Stelling, Patentagentforeningen, Patentgruppen, FDIH, Håndværksrådet, IT-Brancheforeningen og Landbrugsrådet støtter en harmonisering af reglerne om patentering af computer-implementerede opfindelser.

Koktvedgaard og Dansk Dataforening stiller spørgsmålstegn ved, om tiden er inde til at harmonisere regelsættet. Dansk Dataforening mener tillige, at der i stedet for regulering snarere er behov for reelle prøvesager, som kan afgrænse det patenterbare område for softwareopfindelser, og klarlægge retstilstanden.

Dansk Handel & Service anfører, at forslaget er afbalanceret. Derimod mener KLID, SSLUG, DKUUG og Sparre, at forslaget generelt vil virke hæmmende på den innovative aktivitet og konkurrencesituationen.

DIP og Giersing & Stelling anfører, at patenter er bedst egnede til at beskytte software. Sparre anfører derimod, at ophavsretten yder tilstrækkelig beskyttelse. Dansk Dataforening anfører, at det, som ikke kan beskyttes via ophavsretsloven, naturligvis skal kunne søges patentbeskyttet.

Koktvedgaard, DI & ITEK og Advokatsamfundet anfører, at det er problematisk at direktivforslaget ikke behandler spørgsmålet om forholdet til den Europæiske Patentkonvention. SSLUG anfører, at selve lovgivningen i Danmark og de øvrige EU-lande samt EPK's artikel 52 (2) c er klar.

Håndværksrådet beder Patent- og Varemærkestyrelsen iværksætte initiativer som forbedrer kendskabet til mulighederne for at patentere software i virksomhederne. Om samme emne bemærker SSLUG, at der reelt ikke sker en udnyttelse af den vidensspredning, som ligger i patentsystemet blandt programmører.

Dansk forening for Industriel Retsbeskyttelse og Håndværksrådet mener, at direktivforslaget

er positivt for SMV'ere, idet disse med direktivet vil være bedre oplyst om omfanget af computer-implementerede opfinders patenterbarhed, og dette vil føre til flere innovationer.

Konkrete bemærkninger til direktivforslaget Direktivets anvendelsesområde og definitioner (Artikel 1 og 2)

Koktvedgaard anfører, at formuleringen af artikel 2 a vil betyde problemer med hensyn til implementering i dansk ret.

FDIH anfører at definitionerne er meget vigtige, således at der ikke meddeles patenter på et forkert grundlag.

DI & ITEK, Advokatrådet, Sparre og Dansk Patent- og Varemærkekonsulentforening anfører, at definitionerne i artikel 2 er for upræcise, og at der bør ske en afklaring, således at en entydig afgrænsning af direktivets anvendelsesområde sikres. KLID anfører, at artiklen bør præciseres, således at der sker en afgrænsning af begrebet ”som sådan”. Dansk Handel & Service angiver derimod at definitionen i artikel 2 medfører, at det bliver klart, hvad der kan søges patent på.

Dansk Patent- og Varemærkekonsulentforening og Dansk Dataforening mener, at det er problematisk at indføre begrebet ”teknisk bidrag”. Dansk Dataforening anfører, at dette bør ændres, således at det afspejler det allerede anvendte begreb ”opfindeshøjde”, som anses for værende tilstrækkeligt. Patentgruppen mener derimod, at anvendelsen af begrebet ”teknisk bidrag” er hensigtsmæssig.

Dansk Dataforening, Dansk Forening for Industriel Retsbeskyttelse, DIP, FDIH, Dansk Handel & Service, DaFFo, IT-Brancheforeningen og Håndværksrådet anfører, at der ikke bør åbnes generelt for patentering af forretningsmetoder. DaFFo, DIP, og Patentagentforeningen beklager, at der med forslaget ikke sker en tilnærmelse til den amerikanske retsstilling, hvorefter forretningsmetoder kan patenteres. Dette vil efter disse organisationers mening medføre, at europæiske virksomheder står svagt konkurrencemæssigt i forhold til amerikanske virksomheder. Modsat mener SSLUG, DKUUG og Sparre, at der med direktivforslaget sker en udvidelse af det patenterbare områder for software.

Koktvedgaard anfører, at der er et behov for en nærmere definition af softwarepatenters beskyttelsesomfang, for at sikre en ensartet praksis.

Computer-implementerede opfindelser som teknologisk område (Artikel 3)

DIP ønsker, at den Europæiske Patentkonvention tilpasses TRIPS, så undtagelsesbestemmelsen for softwareopfindelser i EPK artikel 52 (2) c fjernes.

Betingelser for patenterbarhed (Artikel 4)

IT-Brancheforeningen og DI & ITEK anfører, at det høje krav til opfindeshøjde bør opretholdes. Dansk Patent- og Varemærkekonsulentforening og Giersing & Stelling anfører, at sagsbehandlingen af patentansøgninger på softwareområdet kræver kvalificerede sagsbehandlere, for at opfylde kravene om undersøgelse af nyhed og opfindeshøjde.

DI & ITEK og Koktvedgaard anfører, at artikel 4, stk. 3 ligesom artikel 2 a er uhensigtsmæssigt formuleret med hensyn til sproglig klarhed, og kan give problemer ved implementeringen i dansk ret.

Patentkravets form (Artikel 5)

DI & ITEK, Patentagentforeningen, Patentgruppen, IT-Brancheforeningen og Dansk Patent- og Varemærkekonsulentforening anfører, at afvigelsen fra gældende EPO praksis, og den deraf følgende begrænsning af det patenterbare område er uhensigtsmæssig, og derfor bør ændres. KLID ønsker at artiklen fjernes helt. SSLUG mener, at den Europæiske Patentorganisations praksis er i strid med lovgivningen.

Forbindelse med direktiv 91/250/EØF (Artikel 6)

DI & ITEK påpeger vigtigheden af denne bestemmelse, som sikrer retten til dekompileation og dermed adgangen til et programs grænseflader.

Overvågning og rapportering om direktivets virkninger (Artikel 7 og 8)

Dansk Handel & Service og Dansk Forening for Industriel Retsbeskyttelse mener, at det er positivt, at Kommissionen vil overvåge og redegøre for direktivets effekt, idet man herved kan imødekomme eventuelle negative konsekvenser heraf. Sparre mener derimod ikke, at Kommissionen kan varetage denne opgave, idet Kommissionen er part i sagen.

Efterfølgende har direktivforslaget været drøftet i Specialudvalget for tekniske handelshindringer den 30. september 2002.

6. Lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser

Direktivforslaget vil medføre en ændring af patentloven.

Forslaget forventes ikke at have statsfinansielle konsekvenser.

7. Samfundsøkonomiske konsekvenser

Det er Kommissionens opfattelse, at Fællesskabet indtil videre ikke bør udvide den patentbeskyttelse, der gives for computer-implementerede opfindelser, og

som følge heraf har Kommissionen valgt at fastholde kravet om teknisk bidrag.

Direktivforslagets øgede gennemsigtighed og forudsigelighed i patentreguleringen forventes at medføre en øget interesse for at patentere softwareopfindelser.

Samlet set anses den samfundsøkonomiske effekt dog som værende begrænset eller neutral i forhold til det nuværende niveau.

8. Tidligere forelæggelse i Europaudvalget

Europaudvalget er orienteret om sagen den 22. februar forud for rådsmødet (Indre marked) den 1. marts 2002.

Notater fremsendt 14. februar 2002. Grundnotat er fremsendt den 3. april 2002 og supplerende grundnotat den 18. juni 2002, samt 21. oktober 2002.

3. Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv på selskabsrettens område vedrørende overtagelsestilbud, KOM (2002) 534

Revideret notat, ændringer markeret med kursiv

Resumé

Forslaget har en generel målsætning om integration af de europæiske finansielle markeder i overensstemmelse med handlingsplanen for finansielle tjenesteydelser og om harmonisering til fremme af virksomhedsomstruktureringer. Herudover sigter forslaget dels på at styrke retssikkerheden i forbindelse med grænseoverskridende overtagelsestilbud for alle parter, dels på at sikre minoritetsaktionærer i forbindelse med sådanne tilbud.

1. Baggrund og indhold

Kommissionen har den 2. oktober 2002 fremsat sit forslag til direktiv om overtagelsestilbud. Forslaget er fremsat med hjemmel i TEF, art. 44, stk. 2, litra g, og foreslås gennemført i overensstemmelse med traktatens art. 251 ved fælles beslutningsprocedure med Europa-Parlamentet.

Det er tredje gang inden for de seneste godt 14 år, Kommissionen fremsætter et forslag til regulering på området. Det første forslag blev trukket tilbage, og i 2001 forkastede Europa-Parlamentet det andet forslag.

Kommissionens forslag dækker det samme anvendelsesområde og indeholder de samme fundamentale principper som det foregående og tager højde for Europa-Parlamentets

tidligere udtalelser. Kommissionens forslag fremstår derfor som en blanding af bestemmelser, der er videreført i uændret form fra det tidligere forslag, og nye bestemmelser, som er indsat på baggrund af anbefalinger fra en gruppe af selskabsretseksperter (den såkaldte Winter-gruppe, der afgav rapport i januar 2002).

Forslaget har en generel målsætning om integration af de europæiske finansielle markeder i overensstemmelse med handlingsplanen for finansielle tjenesteydelser og om harmonisering til fremme af virksomhedsomstruktureringer. Herudover sigter forslaget dels på at styrke retssikkerheden i forbindelse med grænseoverskridende overtagelsestilbud for alle parter, dels på at sikre minoritetsaktionærer i forbindelse med sådanne tilbud.

Forslaget er et rammedirektiv, der alene gælder for selskaber, som har deres kapitalandele optaget til notering på en fondsbørs eller et reguleret marked inden for EU. Dette gælder uanset, at selskabet ikke har alle sine kapitalandele noteret, fx hvor et selskab med flere aktieklasser alene har en aktieklasser noteret.

Obligatorisk tilbud og fastlæggelse af en "rimelig pris" (artikel 5)

Forslaget indeholder i artikel 5 bestemmelser om den modydelse, som aktionærer skal tilbydes for at afstå kapitalandele. Ifølge bestemmelsen kan modydelsen bestå udelukkende af kapitalandele. Forslaget er imidlertid modificeret under forhandlingerne, således at modydelsen kan bestå af

kapitalandele, kontanter og en kombination af begge. Dog skal tilbudsgiver tilbyde kontant betaling - i det mindste som et alternativ -, hvis han i en periode fra tre måneder før tilbuddets fremsættelse og til tilbudsperiodens udløb mod kontant betaling har erhvervet over 5 % af kapitalandelen eller stemmerettighederne i målselskabet.

Tilbudsdokumentet (artikel 6)

Forslagets artikel 6 indeholder de nærmere bestemmelser om indholdet i det tilbudsdokument, tilbudsgiver skal udarbejde og offentliggøre. Det græske formandskab har den 10. april 2003 fremsat et kompromisforslag, som bl.a. udvider Kommissionens forslag således, at tilbudsdokumentet tillige skal indeholde oplysninger om, hvordan aktionærerne kompenseres for tab af rettigheder. Det er ikke nærmere fastsat hvem, der skal kompensere, og hvorledes kompensationen udregnes.

Ledelsens pligter i forbindelse med overtagelsesforsøg (artikel 9)

På linie med anbefalingerne i "Winter-rapporten" fastholder Kommissionens forslag det princip (i artikel 9), at det er op til aktionærerne at træffe beslutning om forsvarsforanstaltninger, når tilbuddet er gjort offentligt. Det betyder eksempelvis, at selskabets ledelse ikke vil kunne benytte en stående bemyndigelse til at gennemføre en kapitaludvidelse uden først at forelægge aktionærerne dette på en generalforsamling.

Offentliggørelse af særlige oplysninger (artikel 10)

Endvidere foreslås med Kommissionens forslag, at der skal være større gennemsigtighed i forsvarsstrukturerne og forsvarsmekanismerne i de børsnoterede selskaber (artikel 10).

Restriktioner for overdragelse af kapitalandele og stemmerettigheder (artikel 11)

Forslagets artikel 11 (den såkaldte gennembrudsregel) fastsætter løb på aktieposter eller restriktioner for overdragelse af aktier) samt restriktioner i stemmeretten (f.eks. stemmeløfter), ikke kan gøres gældende overfor tilbudsgiver, eller ophører med at have virkning i tilbudsperioden (artikel 11).

Dette gennembrud i ejer- og stemmeløfter gælder endvidere på den førstkommende generalforsamling efter tilbudsperioden udløb, hvis tilbudsgiver, som følge af tilbuddet, har opnået tilstrækkeligt mange kapitalandele til - i overensstemmelse med den nationale selskabslovgivning - at kunne ændre selskabets vedtægter.

Det græske formandskab fremsatte den 7. marts 2003 et kompromisforslag, der udvider artikel 11 til også at omfatte aktier med stemmemæssige forskelle (dvs. A- og B-aktier). Forslaget betyder, at alle aktier - uanset aktieklasser - har én stemme, når der træffes beslutning om forsvarsforanstaltninger i tilbudsperioden, jf. artikel 9.

Dette gennembrud i A-aktiernes flerstemmerettigheder skal endvidere gælde på den førstkommende generalforsamling efter tilbudsperioden udløb, hvis tilbudsgiver, som følge af tilbuddet, opnår 75 % af kapitalandelene. Den nævnte 75 %-grænse foreslås ligeledes at gælde for gennembrud i ejer- og stemmeløfter på den førstkommende generalforsamling.

Det græske formandskabs forslag til udvidelse af artikel 11 med A- og B-aktier er i store træk i overensstemmelse med Winter-gruppens anbefaling. Modsat indeholder det græske formandskabs forslag ikke ændringer, der berører andre former for indflydelsesstrukturer (f.eks. pyramider og lignende holdingstrukturer), selv om der i Winter-gruppens rapport er anbefalinger om dette.

Valgfrihed (opt-in artikel 11A)

Det italienske formandskab har foreslået tilføjet en ny artikel 11 A, som tillader medlemsstaterne at vælge, at deres selskaber ikke skal være omfattet af direktivets artikel 9 og/eller 11 (opt-out). I forlængelse heraf får også selskaberne mulighed for at træffe beslutning om alligevel at være omfattet af artikel 9 og/11.

Forslaget betyder, at hvis medlemslandet har valgt "opt-out" fra fx artikel 11, vil selskabernes A- og B-aktiesystem ikke blive tilsidesat i en overtagelsessituation, uanset om tilbudsgiveren selv er omfattet af artikel 9 og 11, med mindre selskabet selv vælger at opte-in. Beslutningen træffes i overensstemmelse med gældende national ret for vedtægtsændringer.

Indløsningsret (squeeze-out/sell-out - artikel 14-15)

På foranledning af Europa-Parlamentet og Winter-gruppens anbefalinger er der i artikel 14 og 15 indsat bestemmelser om indløsningsret og -pligt. Det betyder, at en tilbudsgiver, der som følge af et overtagelsestilbud, opnår mindst 90 % af aktiekapitalen, kan tvangsindløse den resterende udestående aktiekapital (artikel 14). Omvendt kan de tilbageværende aktionærer, hvor tilbudsgiver - som følge af et overtagelsestilbud - har opnået mindst 90 % af aktiekapitalen, hver især kræve, at tilbudsgiver indløser de udestående aktier

(artikel 15).

Direktivet er et rammedirektiv, hvilket betyder, at der vil være behov for detailudfyldning af enkelte bestemmelser. I direktivet foreslås indført såvel en komitologi-procedure som et kontaktudvalg (henholdsvis artikel 17 og 17a) som støttefunktion.

2. Europa-Parlamentets holdning

Sagen behandles formelt i to af Europa-Parlamentet underudvalg, dels udvalget for indre marked (JURI), dels det økonomiske og monetære udvalg (EMAC). Derudover har Parlamentets industriudvalg (ITRE) af egen drift valgt at tage sagen op.

Europa-Parlamentet har endnu ikke givet udtryk for sin samlede holdning til